

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

STJERNE-
PLAST
DRÆNRØR

Nr. 10

20. august 1964

Hedeselskabets
årsberetning
1963—64

ved

direktør

Fr. Heick

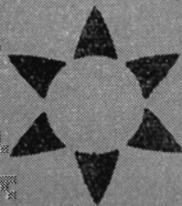
Orienterende
dyrkningsforsøg
i Odby sø

Hedeselskabets
regnskab
1963—64

85. Årg.

Oplag: 18.600

A/S DANSK RØRINDUSTRI
FREDERICIA

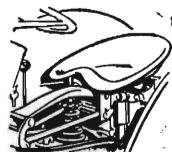
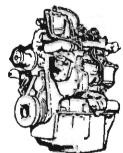
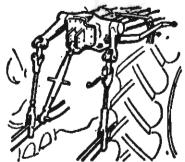
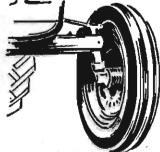

BM·VOLVO giver Dem:

svensk kvalitet fra Eskilstuna

- det vil sige omhyggelig materialekontrol, gennemprøvet konstruktion og præcisionsudførelse i hver detalje - Det er BM·VOLVOs garanti for enhver traktor, der går ud fra fabrikken i Eskilstuna.

BM·VOLVO Buster er den moderne, alsidige traktor i mellemklassen, der netop passer til danske forhold - slidstærk, økonomisk og enestående driftssikker.

 <p>Bedre smde findes ikke Dobbeltvirkende, hydrauliske støddæmpere. Parallelfjedring med mekanisk støddæmper. Stilbar efter førerens størrelse og vægt.</p>	 <p>40 hk dieselmotor Meget robust og samtidig økonomisk i brændstofforbrug. Stor sælstræknings-eвне. Bosch el-anlæg. 4 hk startmotor.</p>
 <p>Terra Trol hydraulik, der med kun ét greb giver samtidig træk- og dybderegulering - og derfor mest jævn pløjning. Altid maksimal vægtoverføring. 1000 kg løfteevne.</p>	 <p>God frigangshøjde - 42 cm - stor akselafstand - 195 cm - lille venderadius - 2,75 m - uafh. 2 trins kraftudtag og differentialspærre.</p>

BM·VOLVO

Buster

SVENSK KVALITET FRA ESKILSTUNA

**Nedsæt lugearbejdet
i forstplanteskoler -
sprøjt med
Shell Weedkiller W
i frø og prikledede**

Før kulturfrøets fremspiring kan Shell Weedkiller W benyttes i alle skovfrøkulturer. Der anvendes 5-10 l præparat pr. 100 m².

Efter fremspiring tåler kulturer som skovfyr, sitka, tsuga og rødgran stadigvæk sprøjtning med Shell Weedkiller W - samme kulturer tåler også sprøjtning i prikledede. Sprøjtningen skal udføres inden frøhætten afkastes, eller når skuddene er forveddet. Ved sprøjtning efter fremspiring bruges 1-2 liter pr. 100 m². Senere på sommeren og hen efteråret kan dosis forh

Få nærmere oplysninger - tal med Deres forhandler eller ring eller skriv til Shell. Vore konsulenter og vort omfattende brochuremateriale står frit til Deres disposition. (Forlang brochure)

109a/64

SHELL KEMIKALIER

A/S Dansk Shell
Kemikalieafd.
Kampmannsgade 2
København V
Telf. Mi. 5340

Samgranulerede kali-superfosfater

med og uden specialtilsætning

udbudt efteråret 1964:

Type 1:1	{	PK 0-4-20
		PK 0-4-20 med 1,2% magnesium
Type 1:2	{	PK 0-5-13
		PK 0-5-13 med 0,4% kobber
		PK 0-5-13 „ 0,3% bor
		PK 0-5-13 „ 1,2% magnesium
Type 1:2	{	PK 0-5-12 med 2,5% magnesium
		PK 0-5-12 „ 2,5% magnesium +
		0,2% kobber
		PK 0-5-12 „ 2,5% magnesium +
		0,3% bor

Tilsatte specialstoffer er i vandopløselig form

1:2 varen leveres endvidere i

koncentreret form (0-8-20).

Denne gødning, hvoraf 1 sæk giver samme indhold af plantenæring som $1\frac{1}{2}$ sæk af den normale 1:2 vare, er både fragt- og prismæssigt fordelagtig.

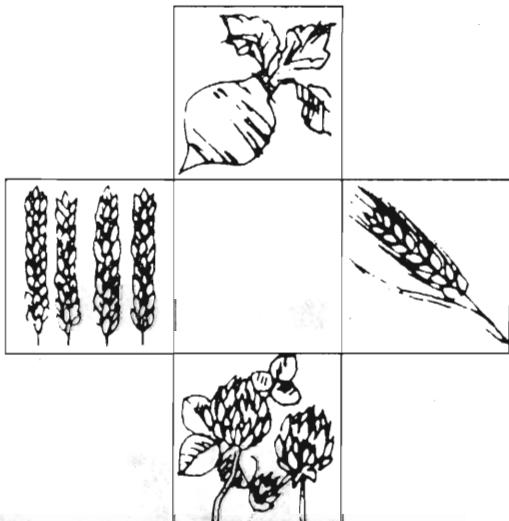

GØDNINGS-KOMPAGNIET

tre-i een

NPK-Gødning

Nogle Praktiske Kendsgerninger

NPK-Gødning er med sine 3 vigtige plantenæringsstoffer: kvælstof, fosfor og kalium en **Nærende, Prisbillig Kombinationsgødning**.

16-5-12 velegnet til praktisk talt alle afgrøder i landbrug med jord i tilfredsstillende fosfor- og kaliumtilstand.

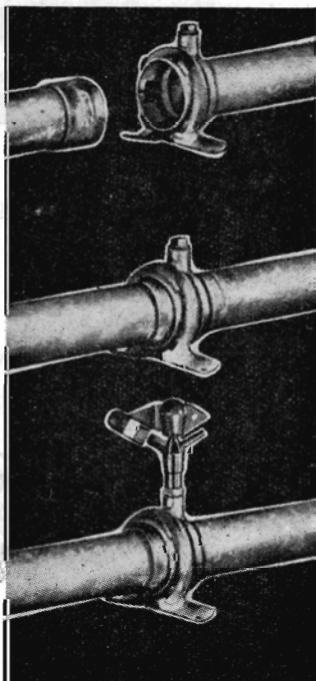
14-4-17 velegnet til kaliumkrævende afgrøder som f. eks. bederoer – samt jord, hvor kaliumtilstanden ønskes forbedret.

15-4-12 med større magnesium- og kobberindhold end ovennævnte, specielt beregnet hvor der er fare for mangel på disse næringsstoffer.

Fås i Brugsen eller Foderstofforeningen

EN SOLEKLAR FORDEL

VANDINGSANLÆG

Illustrationerne viser det nye GAMMA-rør med den „hurtige“ stikkobling.

S. C. SØRENSEN A/S

Randers
(064) 2 11 11

Aalborg
(081) 3 25 00

Odense
(09) 11 97 11

København
(0179) Sø 85 01

Aarhus
(061) 3 10 11

Herning
(0711) 47 00

HEDESELSKABETS MASKINCENTRAL

Klosterlund pr. Engesvang . Telefon Engesvang (0681

◀ Bulldozer

▼ Dybdepløjning

Pløjning i dybder fra 30 til 100 cm med plove til forskellige opgaver og jordtyper.

Specialbyggede fræsere til eng og mose.

Rydning og planering i mosearealer samt vejanlæg fortrinsvis i skove udføres med Bulldozere i forskellige størrelser.

Rillepløjning og grubning til læhegn og plantageanlæg.

Anlæg af sportspladser, campingpladser, dyrskuepladser m. m. samt landingspladser for fly.

Alle forespørgsler besvares. . Telefon Engesvang (0681) 86,

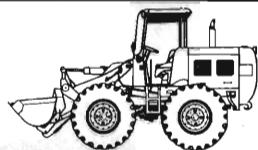
(Inspektør Johs. Malmbak træffes bedst mellem 8,00 – 9,30)

HANOMAG

**STØRRE
LÆS
PÅ KORTERE
TID**

HANOMAG B8, serie B, 88 hk gummihjulslæser med standardlæsseskovl 1,001 m³ taler for sig selv. Den er naturligvis udstyret med torque-converter og power-shift, og samtlige bevægelser af læsseudstyret - kipning af skovlen ned og op, hævning og sænkning - mestres med ét enkelt håndtag. Dette i forbindelse med en gennemtrækskraft på 6.500 kg giver en enorm ydelse. Lige anvendelig på byggepladser, til vejbygning, i grusgrave og til samtlige læsseopgaver.

*De får mere for pengene med en
HANOMAG FRA PEDERSHAAB*

**PEDERSHAAB
MASKINFABRIK A/S**

BRØNDERSLEV, tlf. (0881) 450 - AALBORG, tlf. (081) 2 74 55 - AARHUS, tlf. (061) 314 00 - KØBENHAVN, Herlev, tlf. (01) 94 70 66

SMØR MOTORSAVEN MED **Esso** V-3

ESSO V-3 - kædesmøreolien, der ikke slynges af

ESSO V-3 - letflydende, drøj og økonomisk

ESSO V-3 - beskytter mod rust

ESSO V-3 - formindsker slitagen

Vær sikker... vælg **Esso** V-3

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 10

15. august 1964

85. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 70 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktør: *Har. Skodshøj*. Redaktionsudvalg: Afdelingschef, skovrider *B. Steenstrup* (formand), afdelingschef *N. Venov* og distriktsbestyrer *J. Alsted*. *Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.*

Indhold: Årsberetning 1963—64. (Slutning). — Orienterende dyrkningsforsøg i Odby sø. — Hedeselskabets regnskab 1963—63.

Forsiden: Annonce for Stjerne Plastrør fra A/S Dansk Rørindustri, Fredericia. P. V. C.-plastrør med faste muffe, der samles ved indstikning — lette og bøjelige — kan samles over jorden, derfor smalle grøfter.

Årsberetning 1963—64

ved

direktør *Fr. Heick*.

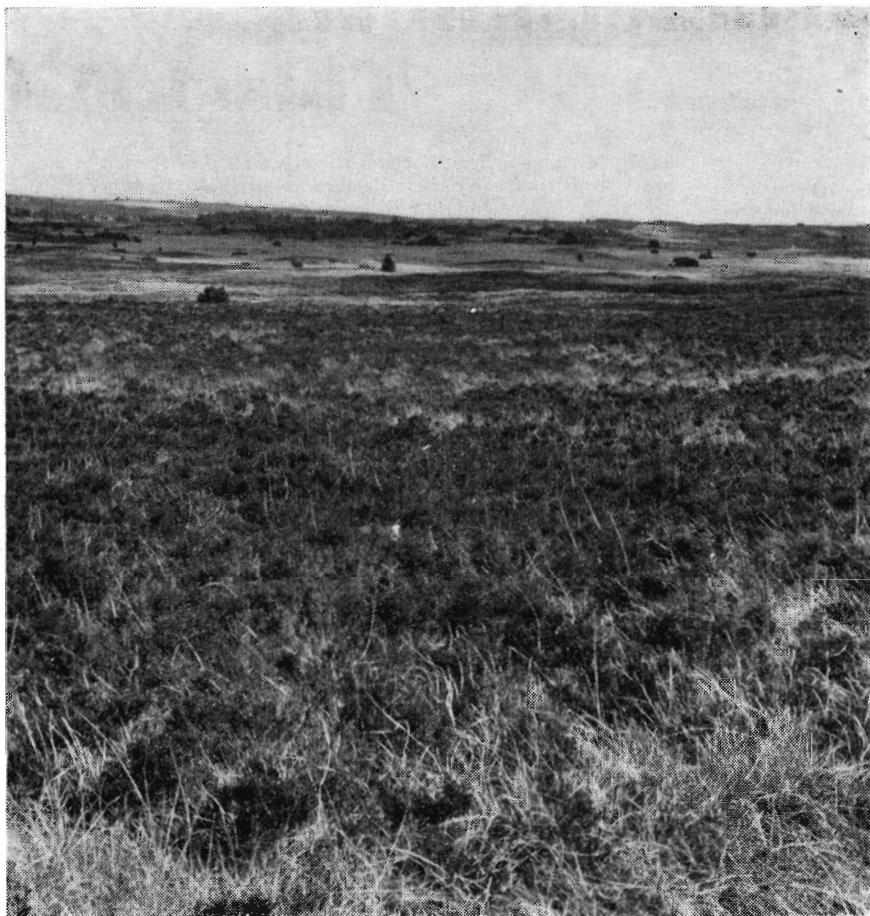
(Sluttes).

Vil man sammenfatte foranstående udførlige beretning i nogle hovedpunkter, kan der være grund til at nævne den i plantningsafdelingens afsnit omtalte koordinering af de i de sidste årtier som beskæftigelsesarbejder gennemførte opgaver (hugst og kultur i småplantager) med afdelingens traditionelle arbejdsområde.

Rent administrativt har denne sammenlægning været arbejdskrævende, og dertil kommer, at den samtidig gennemførte omlægning af regnskabet med delvis overgang til elektronisk databehandling i nogle måneder har lagt stærkt beslag på personalet.

De gennemførte ændringer i administrativ og regnskabsmæssig henseende vil forhåbentlig muliggøre en bedre udnyttelse af det beskæftigede personale og en intensivering af arbejdet i plantager og beplantninger med anvendelse af tekniske hjælpemidler under den stadig dalende tilgang af manuel arbejdskraft.

Hedeselskabets plantager er inde i en god udvikling. Målinger viser, at der i selskabets egne plantager, der er på ca. 10.000 ha til-

De omdiskuterede fredede bedebækker ved Oudrup i Himmerland.

plantet areal, er en produktion af ved udover hugsten på ca. 10.000 m³ om året. Det vil sige, at disse plantager repræsenterer både store aktiver og en betydelig stigning i aktiverne.

Tilsvarende forhold gælder også for de øvrige plantager i Jylland, så der sammenlagt her virkelig er tale om store værdier. Den daglige pasning af plantagerne er arbejdskrævende, og der er derfor god grund til at være tilfreds med, at det er lykkedes Hedeselskabets forstlige medarbejdere at få mekaniseret arbejdet. Motorsave er blevet standardudstyr, og ved plantning og renholdelse i nykulturer er mekaniseringen inde i en rivende udvikling. På dette område har Hedeselskabets eget personale været særdeles aktivt. Der er konstrueret teknisk udstyr, som har muliggjort en gennemgri-

bende rationalisering af hedeskovbrugets kulturarbejde, og disse maskiner har forøvrigt vakt megen interesse både i dansk skovbrug og i skovbrug i udlandet. Der er ingen tvivl om, at vi her står ved begyndelsen til en god udvikling. Skovarealet vil formentlig stige i de kommende år i Jylland i takt med den strukturelle omlægning i landbruget, såfremt plantningsarbejdet overhovedet kan overkommes, og det kan det kun, hvis dette arbejde mekaniseres. Hedeselskabet er derfor indstillet på at støtte denne mekanisering bedst muligt.

En tilsvarende udvikling med hensyn til mekaniseringen er i gang for læplantningens vedkommende. Takket være landbo- og husmandsforeningernes interesse og landbrugsministerens initiativ blev der af de bevilgende myndigheder stillet et betydeligt beløb til rådighed til fortsat støtte for læplantningen. Dette beløb ydes nu over landbrugsministeriets budget og kompenserer delvis den støtte, som læplantningsarbejdet i en årrække havde fået gennem arbejdsministeriet som led i de tidligere beskæftigelsesmæssige foranstaltninger.

Også ved spørgsmål om plantning af læhegn gælder, at landbruget ikke kan stille fornøden arbejdskraft til rådighed. Dette arbejde må i fremtiden gennemføres kollektivt, og det kan det også med den nye teknik, men det bliver ikke billigt. Lodsejerne vil komme til at betale betydelige beløb, men da en velgennemført læplantning på en egn er af stor almennyttig værdi, er det rimeligt, at det offentlige fortsat yder væsentlige tilskud til denne opgave.

Den før nævnte bevilling står også som udtryk for god vilje hertil.

I det første år under den nye ordning har Hedeselskabet ikke fuldtud været i stand til at udnytte den afsatte bevilling, men der er i årets løb samlet et rigt erfaringsmateriale, og det er givet, at når vi først finder den rigtige arbejdsrytme i forbindelse med den tekniske opbygning af dette arbejde, vil der blive brug for store midler i hvert fald på højde med indeværende års bevilling.

Ved rigtig placering af gode læhegn kan vi klare os med færre hegn, end vi har i dag, men det forudsætter, at hegnene er plantet på kollktiv basis, så nabovirkningen udnyttes fuldtud.

Arbejdet indenfor mose- og engafdelingen har også stået i den

Gamle hvidgranbejn, der skal ryddes og fornyes.

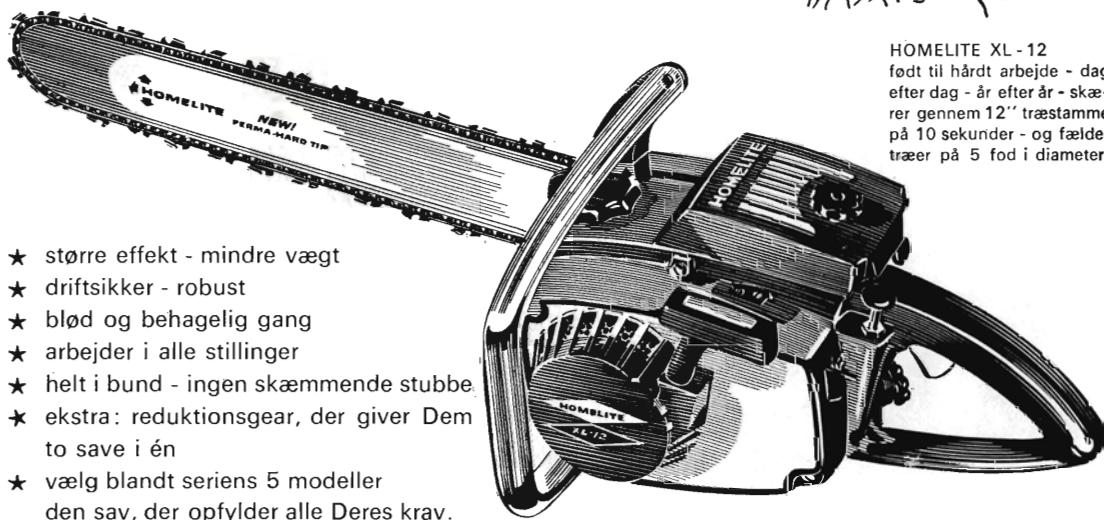
tekniske udviklings tegn i beretningsåret. Denne afdelings arbejdsmæssige omfang har gennem årene været stærkt påvirket af grundforbedringslovens udformning og administration.

De ændrede vilkår på arbejdsmarkedet har gjort den nuværende grundforbedringslovs stærke tilknytning til beskæftigelseslovgivningen urealistisk, det var derfor velbegrunderet, at der under Landbokommissionen af 1960 blev nedsat et udvalg til at gennemgå grundforbedringsloven og landvindingsloven og evt. stille forslag om en ændring af lovgivningen på disse områder. Dette udvalg fremsendte en betænkning til Landbokommissionen, hvori der blev gjort rede for den gennem årene praktiserede offentlige støtte til grundforbedringsarbejder og vandløbsreguleringer, og udvalget gik ind for, at der burde fortsættes med en grundforbedringslov. Denne bør efter udvalgets opfattelse indeholde støtte til udførelsen af disse arbejder. I begrundelsen herfor henvises bl. a. til, at man har en sådan støttelovgivning i de lande i Europa, som dansk landbrug skal konkurrere med. Støtten bør dels bestå i et beskedent direkte tilskud til det samlede grundforbedringsarbejde og dernæst i, at der fortsat skal skabes lovhjemmel for fortrinsprioritering af grundfor-

VERDENS STØRSTE PRODUCENT AF MOTORSAVE PRÆSENTERER:

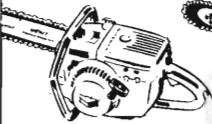
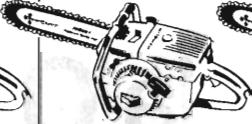
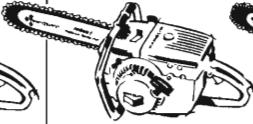
HOMELITE

-den amerikanske
kædesav
specielt egnet til
hårdt, dansk træ

HOMELITE XL - 12
født til hårdt arbejde - dag
efter dag - år efter år - skær-
rer gennem 12" træstamme
på 10 sekunder - og fælder
træer på 5 fod i diameter.

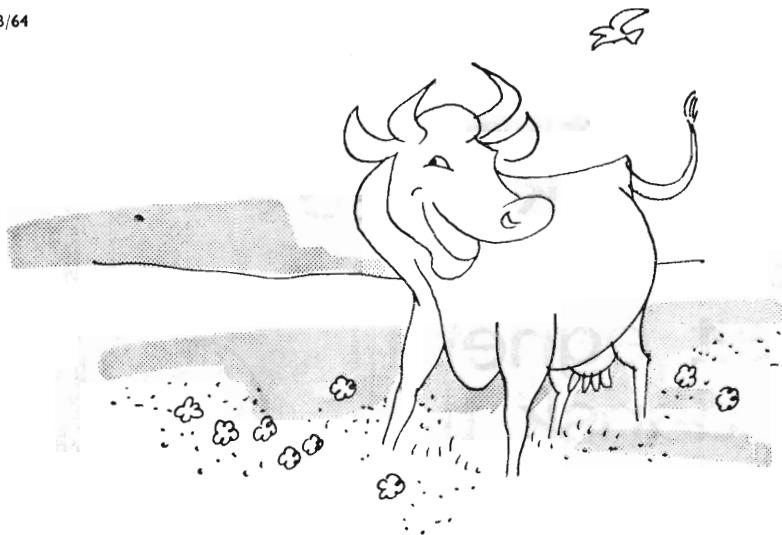
- ★ større effekt - mindre vægt
- ★ driftsikker - robust
- ★ blød og behagelig gang
- ★ arbejder i alle stillinger
- ★ helt i bund - ingen skæmmende stubbe.
- ★ ekstra: reduktionsgear, der giver Dem to save i én
- ★ vælg blandt seriens 5 modeller den sav, der opfylder alle Deres krav.

				
HOMELITE C - 51 m. 17" sværd kr. 1550	HOMELITE C - 71 m. 17" sværd kr. 1750	HOMELITE C - 91 m. 17" sværd kr. 2000	HOMELITE XL - 12 m. 16" sværd kr. 1600	HOMELITE XL - 15 m. 16" sværd kr. 1800

Nærmeste forhandler opgives - demonstration uden forbindelse

Ekstra for reduktionsgear til alle modeller ca. kr. 150

IMPORTØR: AARHUS MOTOR COMPAGNI . ÅRHUS C . TELF. (061) 3 38 33

Er Maren rigtig i sit Es?

En gang frisk græs er noget, der passer Maren. Det er hendes specielle yndlingsret, og det sætter produktionen og udbyttet i vejret.

Også når det gælder olie til dieselmotoren, er det af afgørende betydning at vælge det rigtige. De moderne motorer belastes så længe og intensivt, at kun specialolien kan sikre motoren lang levetid. De skal som alle erfarne brugere af dieselmotorer vælge Shell Rotella Oil, den holder motoren ren og reducerer sliddet på de vitale dele til et minimum. Omkostningerne til motorolie er små i forhold til de samlede driftsudgifter, og anvendelsen af den rigtige olie betaler sig gennem lavere vedligeholdelsesudgifter.

Shell-smurt er vel-smurt

Shell Rotella Oil

specielt udviklet til smøring af moderne dieselmotorer

Billedet er taget fra landevejen mellem Tarm og Skjern mod øst og viser, hvorledes det gamle åløb til venstre og det nye nærmer sig hinanden.

bedringslån. Lånene bør efter udvalgets mening som hovedregel ydes af private låneinstitutioner, og man regner med, at kreditforeningerne i betydelig grad vil stå som långivere.

Lånene og tilskudene skal principielt ikke have beskæftigelsesmæssig klausul, og den foreslåede lovgivning bryder altså her afgørende med et af hovedprincipperne i den nuværende grundforbedringslov.

Tilknytningen til beskæftigelsessituationen med det i mange egne stærkt håndhævede krav om, at lån og tilskud ikke kan opnås ved anvendelse af maskinelle hjælpemidler har bevirket, at Danmark med hensyn til maskindræning er blevet et underudviklet område i forhold til vore nabolande.

Som nævnt andetsteds i beretningen truer den ændrede arbejdssituation med næsten helt at standse dræningsarbejdet, og Hedeselskabets bestyrelse tiltrådte derfor et forslag fra Mose- og engafdelingen om at stille midler til rådighed til indkøb af 2 af de mest moderne dræningsmaskiner i Europa, for at man på forsøgs-mæssig basis kan afprøve denne teknik på danske jordbundsforhold.

Hedeselskabet har for tiden to maskiner af henholdsvis tysk og hollandsk fabrikat i arbejde i Nordjylland.

Forslaget til den nye grundforbedringslov blev mod forventning ikke behandlet i sidste folketingssamling. Ved forstående administration kan den nuværende grundforbedringslov dog give plads for maskinel dræning med både tilskud og fortrinsprioritering, men det kræver, at de lokale grundforbedringsudvalg går enigt ind herfor, og i forbindelse med landbrugsministeriets grundforbedringskontor tiltemper administrationen fornødent.

Under Mose- og engafdelingen optog man efter samråd med det hollandske Hedeselskab arbejdet med maskinel rensning af tilstoppede drænrør med højtrykssprøjter. Dette arbejde har vist sin store berettigelse, idet Hedeselskabet indtil nu har måttet anskaffe 6 af disse ret kostbare maskinanlæg. Arbejdet har visse steder mødt vanskeligheder, idet nogle dambrug beliggende nedenfor områder med tilstoppede drænledninger har ytret så store betænkeligheder, at ejerne af de pågældende arealer er vejet tilbage for at lade rørene renses, inden der er truffet endelig aftale om ansvar for udskylningsmaterialets eventuelle skadevirkninger.

Hvis der ligger dambrug nedenfor et sted, hvor der skal renses drænledninger, gøres dambrugeren altid opmærksom på det forstående arbejde, og som regel løses problemerne i fordragelighed. Der er da heller ikke til dato konstateret skadevirkninger, men det hævdes, at lovgivningen ikke giver klare retningslinier for, hvem der skal sørge for eventuelle afværgeforanstaltninger, og hvor ansvaret ligger. Spørgsmålets rækkevidde er overskueligt, og landbrugets og dambrugets ledende folk bør formentlig drøfte sagen igennem. Det gode forhold, der gennem de senere år er etableret mellem landbrug og dambrug, må også kunne bære dette problem, men det er vigtigt, at spørgsmålet løses på en sådan måde, at drænsystemer fortsat i fuldt omfang kan virke efter hensigten. Med offentlig støtte er der i årenes løb nedlagt dræn for milliardbeløb i danske jorder. Denne investering må selvfølgelig holdes i en sådan stand, at fuld nyttevirkning stadig kan opnås.

Teknisk afdelings virksomhed præges fortsat af landvindingsarbejderne. Det største af dem, landvindingsarbejdet ved Skjern å's nedre løb, skrider frem efter planen. Hertil bidrager, at entrepre-

*Endnu er det hestene, der tæller, når høsten skal hentes hjem fra
oversvømmede arealer.*

nøren har kunnet indsætte egnede gravemaskiner og moderne materiel. De to områder på hver side af Skjernå-deltaet med centre i henholdsvis Skjern og Tarm er inde i en stærk udvikling, og det kan forudses, at landvindingssagen med tilhørende opdyrkning af de store arealer og fulgt op af sammenknyttende vejforbindelser vil være et betydningsfuldt led i en fortsat sund egnsudvikling.

Arbejdet følges med stor publikumsinteresse, og de før så mennesketomme områder besøges af et stigende antal turister. Denne tilstrømning vil antagelig forstærkes efterhånden, som arbejdet skrider frem, idet det føles som en stor oplevelse at følge det interessante arbejde og at opleve de store vidder. Det må også af denne grund påskønnes, at de lokale kommunale myndigheder udbygger de offentlige forbindelsesveje mellem nord og syd. Af hensyn til turisterne må det måske anbefales, at der også indrettes parkerings- og rasteplasser.

En stigende del af afdelingens arbejde omfatter projektering og tilsyn ved etablering af kloakeringer og tilhørende spildevandsrensninger ved de mindre byer. Dette arbejde har taget et stort

opsving, selv om den gode beskæftigelse har medført, at opnåelse af statstilskud efter beskæftigelsesloven i de fleste tilfælde har måttet opgives. Dog har indsats af moderne materiel delvis erstattet det manglende tilskud. Samtidig er forståelsen for, at en indsats er nødvendig, hvis vi fremover skal holde vore vandløb nogenlunde rene, stærkt voksende. Hedeselskabets teknikere har med heldig hånd udformet anlæg, som kan klare problemet under det, man kalder små forhold, for en overkommelig udgift. Man kunne måske ytre tvivl om, hvorvidt Hedeselskabet skal medvirke ved disse opgavers løsning, men kravene herom til selskabets teknikere har været så vedholdende, at vi ikke har ment at kunne skyde dem fra os, og hertil kommer, at vi faktisk mener, at det er en naturlig forlængelse af Hedeselskabets hidtidige arbejdsområde at medvirke til at holde vandløbene rene. Hedeselskabets indsats her vil dog blive begrænset af, at den kun omfatter mindre projekter.

Afdelingen vil heller ikke påtage sig flere opgaver, end det kan overkommes indenfor de nuværende rammer, også personale-mæssigt, og arbejdet vil fortsat blive tilrettelagt således, at de vandløbsreguleringer, som jordbruget gennem landvindingslov eller på anden måde får mulighed for at få gennemført, vil få en arbejdsmæssig fortrinsstilling.

Teknisk afdeling har af Tønder amtsråd fået overdraget at gennemføre en række målinger af vandføring og materialvandring m. v. ved Vidåens nedre løb som et led i undersøgelserne over de udviklede vandløbsproblemer i dette område. Hvis det nuværende tempo i landvindingen i forlandet udfor Højer opretholdes, vil der være fornøden baggrund for et nyt havdige her om 10—15 år. Dette dige skal være et stærkt dige, bygget efter nutidens bedste viden for at give størst mulig sikkerhed for de store værdier, der er opbygget og stadig opbygges indenfor digerne, særlig omkring Tønder by. Måske bør de 10—15 år afkortes noget af hensyn til sikkerhedsproblemet, og hvis der i projektet skal indgå et reservoirsystem for indvandet i lighed med det, der er skabt ved Bongsiel i Sydslesvig, kan dette åremål måske af den grund forkortes. Hertil kommer at der efter sagkyndiges mening bør bygges en ny sluse ved Vidåens udløb ved Højer ved først givne lejlighed.

JORDBRUGSKALK

fra vore værker i

Faxe - Holtug - Hadsund - Svendstrup J.

Aktieselskabet

FAXE KALKBRUD

Jordbrugskalkafdelingen

Frederiksholms Kanal 16 København K Telefon Minerva 7500

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Stort, farveillustreret
katalog
sendes gratis
på forlangende

PALUDANS Planteskole A/S KLARSKOV

Skovplanter, allétræer,
hæk- og hegnsplanter
Forlang prisliste
Telf. Klarskov (03 782) 9

Frøavlscenret
HUNSBALLE
Telf. Holstebro (074 1) 533
Frøavl og frøhandel

Bjerringbro Cementvare- fabrik

ved Th. Petersen
Telefon (076 1) Bjerringbro 111

Alle Δ mærkede rør
imprægnerede og
uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

Stenvad Cementstøberi

Telf. (063) Stenvad 6
Arnold Westmark

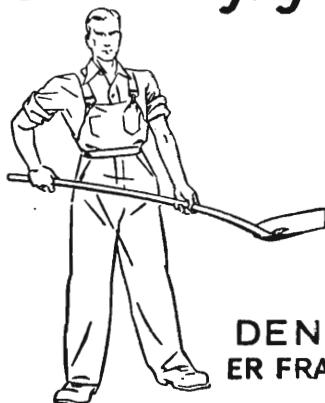
Alle Δ mærkede rør føres
ALTID LEVERINGSDYGTIG

Markvan- dingsanlæg

fra Gudenås Fabriker, Silkeborg, Virklund
Brochure og prisliste sendes gerne

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-
HAAB

Røde drænrør

fra 2"-12" haves altid på lager

Forlang tilbud

„SOFIENLUND”
TEGLVÆRK

Telefon Ulstrup (062 1) 10

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. a.

Alle størrelser i drænrør leveres
Telefon Viborg 1330

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

AKTIESELSKABET
NORDISK BRANDFORSIKRING
ALLE ARTER FORSIKRINGER
GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

TIL AFLØBSLEDNINGER:

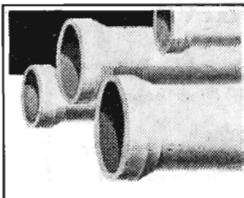
**CENTRIFUGAL-
STØBTE
BETON-
RØR**

med gummiringssamlinger

Fuldstændigt tætte.
Stor styrke.
Ringe tryktab.
Hurtig lægning.

- en god forbindelse

HØJGAARD & SCHULTZ A/S

EWALDSGADE 9, KØBENHAVN N. TELEFON LUNA 2801.

Betonvarer og Iso-dæk
Lecablokke og -mursten
Mørtel, sten og grus

A/S MARIUS ØDUM

Randers, telefon (064) 2 04 00

Betonvarer
efter Ingeniørforeningens normer

A/S Grindsted
Imprægneringsanstalt

er køber af nåle-
træ til master i alle
størrelser fra
7,7 m 16 cm top.

Kontant
afregning.

Grindsted tlf. 171

MODERNE PLOVE

for ethvert formål
Traktor- og hestetrakke

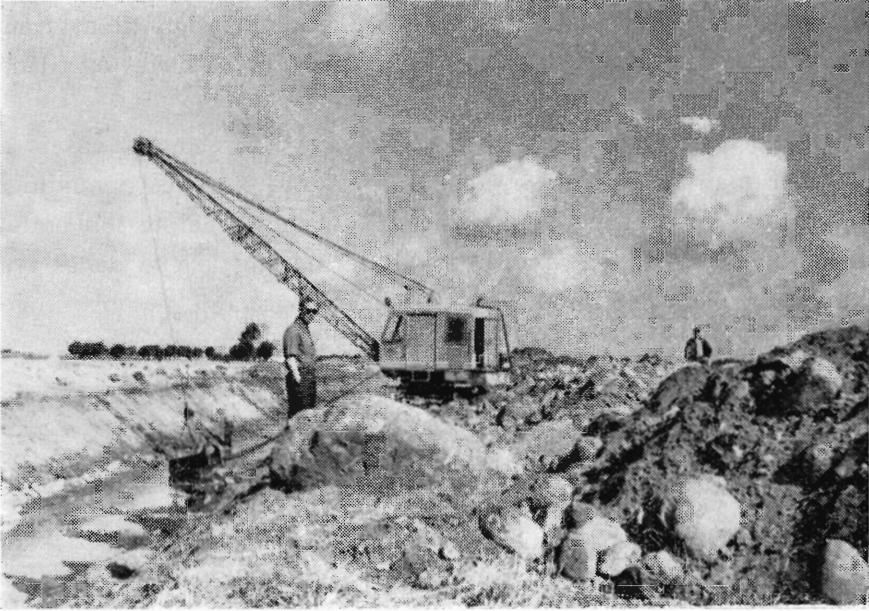
Bovlund 24" traktorplov, type 9 H
Hedeselskabet bruger »Bovlund« plove

Plovfabrikken »Bovlund«

H. WILKENS

Bovlund pr. Branderup J. - Telefon: Branderup J. (048) 3 52 33

A/s De forenede Teglværker
EGERSUND - TELF. GRAASTEN 51713 og 51714
LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

Opgravet, meget stenet fyld langs Bjærgå.

Styrt i Bjærgå ca. 10 km syd for Slagelse.

Hedeselskabet er således her inddraget i undersøgelsen af meget komplicerede problemer af udelukkende teknisk karakter.

Tiden er vist inde til, at landbrugsministeriet og ministeriet for

offentlige arbejder nedsætter en teknikerkommission til at fremkomme med forslag til løsning af Vidåens udløb i havet og til udformning af det nye havdige.

Vidåen afvander også store områder syd for landegrænsen, og her har man fremsat ønske om at øge dette områdes afvandingsintensitet. En eventuel regulering af Vidåens nederste løb omfattende nye sluseanlæg ved Højer vil formentlig kræve dansk-tysk samarbejde, og det samme vil også være naturligt ved bygningen af det nye havdige, der kun giver fuld sikkerhed, hvis tyskerne samtidig udbygger deres tilsvarende havdige syd for grænsen.

Hedeselskabets årsmødetur er i år henlagt til Sydslesvig, og der skulle være mulighed for at besigtige ovennævnte område ved Bongsiel. Indvandsproblemet er her løst på rationel, men sikkert dyr måde ved at bygge et nyt havdige så langt ude, at der er plads til opstuvning af ferskvand i tider med stor afstrømning og under forhold, hvor sluseporten må holdes lukket på grund af højvande.

Hedeselskabets hydrometriske undersøgelser er blevet inddraget i et verdensomspændende forskningsarbejde, der under betegnelsen »Unesco's internationale hydrologiske decade« tænkes gennemført under Unesco's ledelse i de kommende 10 år. Der vil i forbindelse hermed ske en udvidelse af Hedeselskabets afstrømningsmålinger, og der vil også på anden måde blive lagt yderligere beslag på tid og kræfter hos vore hydrologer. Vi må regne med udvidelser her, og selv om en del direkte udgifter bliver refunderet gennem Unesco, må vi forudse, at der også bliver problemer af økonomisk art for Hedeselskabet. Værdierne ved dette arbejde er dog så store for bedømmelsen af hele ferskvandsproblemet, at Hedeselskabet selvfølgelig må bære sin del af arbejdet.

Som det fremgår andetsteds af beretningen, har civilingeniør M. Høst-Madsen i 4 måneder været stillet til rådighed for Forenede Nationer som rådgiver ved vandbygningstekniske opgaver i Indonesien. Vi fulgte her en henstilling fra udenrigsministeriet om at medvirke ved dette projekts løsning. Fra udenrigsministeriet har vi modtaget henstilling om at tage yderligere del i arbejdet i udviklingslandene, men da vi har så hårdt brug for vore teknikere ved opgaver herhjemme, har vi ikke kunnet imødekomme ønsket.

Afdelingen for undersøgelser og forsøg fortsætter arbejdet efter sædvanlige linier. Der vil i nær fremtid komme en beretning om dydbearbejdningsforsøgene.

Arbejdet i de såkaldte forsøgspoldere i Skjern-å-deltaet tegner

Nævnnsforretning i Vedsted. Fra venstre: Nævnnsmand Frederik Grejsen, Vedbøl, nævnnsmand Holger Sørensen, Over Jerstal (næsten skjult), sognerådsformand Christian Hansen, Over Jerstal, nævnnsformand Laue Frederiksen, Sillerup, agronom Erik Andersen, Haderslev.

til at blive en virkelig interessant forsøgsopgave. Arbejdet udføres som et moderne holdarbejde ved samarbejde mellem Hedeselskabets forskellige afdelinger og Statens Forsøgsstation i Borris og under bistand fra særligt sagkyndige på det jordbrugskemiske område.

Årsberetningen viser, at Hedeselskabet har et virksomt år bag sig, og at selskabets medarbejdere står midt i løsningen af en række vigtige opgaver. Vi vil fra Hedeselskabets side bringe vore mange medarbejdere ud over landet en tak for dygtig indsats. I fællesskab vil vi gøre vort bedste for at udfylde vor opgave i den tid, der kommer.

Jeg bringer de bevilgende myndigheder tak for fortsat støtte til de opgaver, der er henlagt til Hedeselskabets arbejdsområde. Det danske Hedeselskab takker de forskellige ministerier og særlig landbrugsministeriet for den tillid, der altid vises os. Der skal lyde en tak til amterne og kommunerne for godt samarbejde ved en række opgavers løsning, og vi takker landbrugets og skovbrugets organisationer for godt samarbejde, og jeg vil her bringe en tak til de fiskerisagkyndige, som vort arbejde — særlig ved Skjernå-pro-

jektet — har bragt os i berøring med. Der er i høj grad grund til at håbe på, at vi ved fælles indsats når et resultat, der bliver til gavn for landbruget, uden at skade fiskeriinteresserne.

Mere end nogen sinde kræver opgavernes løsning samarbejde, og Hedeselskabet vil forsøge at løse sin del af opgaven i et fortsat samarbejde med landbohøjskolen, polyteknisk læreanstalt, statens forsøgsvirksomhed, de landøkonomiske foreningers konsulenter, skovbrugets faglige organer, Hedebruget og en række andre institutioner, som vi på de forskellige områder har berøring med.

Orienterende dyrkningsforsøg i Odby sø

På Hedeselskabets årsmøde i Sønderborg fortalte direktør FR. HEICK følgende om et dyrkningsforsøg:

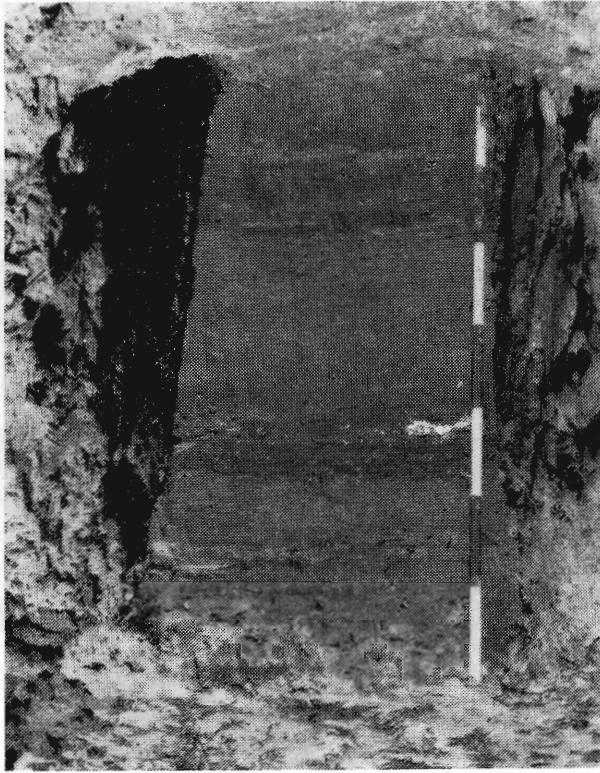
På et nyinddiget, kunstigt afvandet areal nord for Oddesund i Thisted amt blev der i 1961 anlagt et dræningsforsøg med det formål at afprøve forskellige metoder til forbedring af drænvirkningen.

Før hovedafvandingen var arealet bevokset med en saltbundsvegetation, der overvejende bestod af kveller. Efter afvandingen henlå arealet fuldstændig goldt, fordi den oprindelige vegetation gik til grunde og en ny endnu ikke kunne få fodfæste på grund af jordens store saltindhold.

Som anden etape efter hovedafvandingen blev der foretaget en systematisk detailvanding af hele området. Det var af største betydning, at jorden så hurtigt som muligt blev udvasket for salt.

I afvandingsmæssig henseende er det imidlertid en ret vanskelig jordtype. Jorden er opbygget ved sedimentation af fine partikler i den oprindelige salt- og brakvandsdækkede vig. Jorden er tæt og kompakt, og vandbevægelsen langsom. Tegningen viser jordbundsprofilen, og det vil heraf ses, at jorden består af fint, lagdelt fjorddynd.

De kemiske jordbundsanalyser viste, at jorden er meget kalkrig, beroende på et stort indhold af store og små kalkskaller. Som det er reglen på arealer af tilsvarende oprindelse, var indholdet af kalium meget stort. Endvidere viste analyserne, at jordens indhold af fosfor, udtrykt som Ft, lå helt oppe omkring 10, altså meget højt i forhold til Ft-niveauet på almindelige mineraljorder.

Jordbundsprofil i Odby sø bestående af tæt, lagdelt fjorddynd.

Erfaringerne har imidlertid vist, at den almindelig anvendte metode til bestemmelse af fosforsyreindholdet på de såkaldte ekstreme jorder kan være mere vild- end vejledende. Den af Hedeselskabets laboratorium anvendte metode til bestemmelse af den såkaldte plantetilgængelige fosforsyre giver et bedre udtryk for tilstanden. I det foreliggende tilfælde lå de såkaldte fosfattal helt nede omkring 2, hvilket indicerer, at jorden er fosfortrængende. Dette er i bedste overensstemmelse med de praktiske iagttagelser på arealerne; ved normal fosforsyregødskning viser kulturplanterne sikre symptomer på udtalt fosformangel.

I foråret 1962 blev der anlagt et lille orienterende opdyrkningsforsøg, der skulle tjene som vejledning for de lodsejere, der stod over for den landøkonomiske udnyttelse af den tidligere fjordbund. Forsøgsplanen vil fremgå af nedenstående tabel. De anførte gødningsmængder er tilført parcellerne som en grundgødskning for så hurtigt som muligt at bringe produktionen i vejret. Hele forsøgsarealet er siden tilført samme og relativ store mængder af makronæringsstofferne. Forsøgsafgrøden har været byg i begge år.

Til højre opdyrkningsforsøget, der ligger som en grøn ø i det gulte endnu salt-
holdige areal i Odby sø.

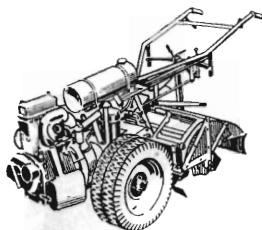
Grundgødskning/ha	hkg kærne/ha genm. for 2 år
0 S*)	15
4 t S	20
0 S + 4 t gips	18
4 S + 4 t »	24
0 S + 33 t staldgødning	22
4 S + 33 t »	23
0 S + 66 t »	36
4 S + 66 t »	39
0 S + 100 t »	34
4 S + 100 t »	39

*) S = Superfosfat.

Høstudbyttet viser klart, at der er et betydeligt udslag for en grundgødskning med store mængder superfosfat. Der har tilsyneladende været udslag for tilførsel af gips, men udbytteneiveauet er meget lavt. Gipsen er tilført som et jordforbedringsmiddel med det formål at fremme udvekslingen af kolloidernes natriumioner med calciumioner, således at jorden fra at være en tæt, pastaagtig natriumjord ændres til en calciumjord med en god krummestruktur.

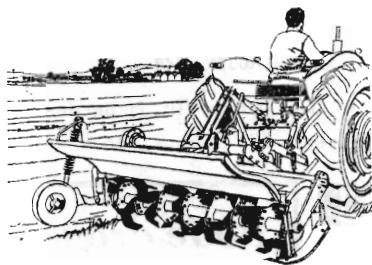
Den lille staldgødningsmængde har ikke øget udbyttet, medens den mellemstore og store staldgødningsmængde har resulteret i en betydelig udbyttetigning af samme størrelsesorden.

Gennem mange år den foretrukne
i skoven og planteskolen
HOWARD GEM ROTAVATOR
20" - 24" - 30" arbejdsbredde

HOWARD
ROTAVATOR

NU også til skoven og planteskolen

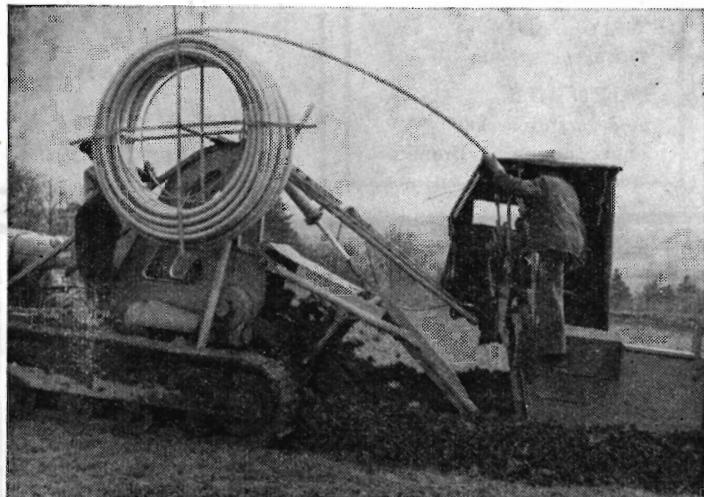
FORLANG BROCHURER
OG PRISER

HOWARD TRAKTOR ROTAVATOR

Trepunktsophæng, 40", 50", 60" og 70" arbejdsbredde
sikkerhedskobling beskytter overfor jordfaste genstan-
de. SELECTATILTH gearkassen giver variabel hastighed
på knivtromlen, der på 2 min. ændres mellem 125 til
225 omdr./min., hvilket giver større alsidighed og
bedre økonomi. Sideforsat eller midtmonteret.

LANGREUTERS

GL. KONGEVEJ 3 KØBENHAVN V. *HILDA 1090
ENGTOFTEN 16, VIBY J., (061) 4 5533

FLEKSIBLE
DRÆNRØR
I PVC

Det ideelle drænrør til fuldmechaniseret nedlægning.
Nærmere oplysninger, brochurer, priser m. m. på forlangende.

A. FEDDERSEN A/s

LYNGAGER 5 . GLOSTRUP . TELF. (01) *96 3517

HD udgave

RIMAS

„Gold Digger“

Nu i

grøftegraver type 200 H

... med
en hel
skovfuld
af fordele

Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik a/s - Telf.: (03615) 1848

Salgsinspektører:

Ing. H. Klausbo, Hornslet, tlf. 345

Gottlieb Larsen, Tlf. Haderslev 2 5071

Gregers Nielsen Tlf. Ringsted 1592

E. Lehn, Tlf. Glumsø 386

PETERSEN & PEDERSEN

VIBORG

Telefon 195 og 1325

Alt i elektricitet

FRØCONTORET

KOLDING

Telf. 4344

**FRØAVL
FRØHANDEL**

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa Telefon (046) 22127

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard

Telefon (075 1) 921

NORMRØR

med garantimærket Δ

Impregnering Brøndrør

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærsgade

Telefon Ans (068 1) 25

*Planter til
skov, læhegn og have*

A/S Skive

Grundlagt

Markfrøkontor

1896

Telefon Skive (0751) 91

FRØAVL

FRØHANDEL

SKANDIA KALK^{A/s}

Kontor: Gug, tlf. Sdr. Tranders 147 (081-39600)

Jordbrugskalk fra værkerne i

Batum

Ferslev

Gug

Kaas

Visse

ERIK EMBORG

H. THEUT^{A/s}

AALBORG

AKVAVIT.

Af dette lille orienterende forsøg synes der således foreløbig at kunne udledes den oplysning, at tilførsel af en staldgødningsmængde på ca. 65 t pr. ha til disse rå jorder har resulteret i en betydelig udbyttestigning og vel at mærke til et udbyttensniveau, der må karakteriseres som tilfredsstillende for de første 2 afgrøder.

Ved vurdering af disse forsøgsresultater må det understreges, at den gode kvittering for de større staldgødningsmængder ikke alene behøver at være et spørgsmål om planternes forsyning med næringsstoffer, men også kan være et udslag for staldgødning som grundforbedringsmiddel. En besigtigelse af parcellerne synes at vise, at overjords-strukturen er væsentlig bedre på de staldgødede parceller end på den øvrige del af forsøgsmarken.

Hedeselskabets regnskab 1963-64

Ved finansloven for 1963/64 med tillægsbevillingslov er der under konto § 11. 6. 21. til formål vedrørende Det danske Hedeselskab bevilget følgende beløb:

Lønninger til Hedeselskabets tjenestemænd	Bevilling	Regnskab
.....	5.015.300,00	5.004.834,26
Pensioner m. v.	869.700,00	880.355,40
Administration af særlige bevillinger ..	140.000,00	140.000,00
Diverse tilskud:		
1. Småplantninger og hegn	715.000,00	568.183,45
2. Fredskovplantager	355.000,00	380.789,92
3. Vejledning i læplantning m. v. ..	875.000,00	1.491.681,28
4. Demonstrationsplantninger m. v.	22.000,00	22.792,20
5. Bevilling som kompensation for den hidtil på arbejdsministeriets budget afholdte bevilling angående læplantningsarbejder	1.300.000,00	595.388,48
	9.292.000,00	9.084.024,99
Indtægter fra den tidligere forsørgelses-		
kasse	10.000,00	9.645,62
	9.282.000,00	9.074.379,37

Bevillingerne under punkt 1., 3. og 5 betragtes som en rammebevilling til fremme af læplantning, under forudsætning af, at totalbevillingen ikke overskrides.

Af en restbevilling på 45.000,00 kr. under konto § 11. 6. 23 til tilplantning m. v. af afgravede brunkullejer er anvendt 45.214 kr. 12 øre.

Det danske Hedeselskabs

A. Driftsregnskab for

Konto litra		Specif. bilag nr.	Netto- budget	Brutto-regnskab		Netto- regnskab
				Debet	Kredit	
			Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
I. Indtægtskonti:						
a.	Medlemsbidrag	1	90000 —	9062 64	113386 —	104323 36
b.	Renter af legater	2	20960 —	1507 —	27802 68	26295 68
c.	Renter og udbytte	3	200000 —	37616 61	246760 77	209144 16
d.	De industrielle virksom- heder	4	179000 —	2891741 03	2995046 42	103305 39
e.	Ejendommenes drift	5	318545 —	6312273 76	6659008 45	346734 69
f.	Automobilernes drift	6	1000 —	63763 91	66352 91	2589 —
g.	Tilfældige indtægter	7	500 —	—	480 —	480 —
h.	Maskincentralen	8	15000 —	575950 38	575950 38	—
l.	Bygningsvirksomheden	11	—	167886 13	170562 —	2675 87
n.	Drænrensemaskinerne	13	10000 —	352871 41	363587 38	10715 97
			835005 —	10412672 87	11218936 99	806264 12

B. I. Driftsregnskab for

b.	Plantningsafdelingen	15	50000 —	822695 61	961113 24	138417 63
c.	Mose- og engafdelingen	16	70000 —	1595738 29	1701442 18	105703 89
d.	Kulturteknisk afdeling	17	100000 —	1160732 94	1249604 76	88871 82
e.	Mergelafdelingen	18	7500 —	61179 98	67660 62	6480 64
g.	Laboratoriet	20	14000 —	298244 92	345900 45	47655 53
	Underskud		85500 —	—	17420 18	17420 18
			327000 —	3938591 74	4343141 43	404549 69

B. II. Regnskab over statens tilskud

b.	Tilskud i h. t. finansloven	21	5875000 —	—	5875544 04	5875544 04
			5875000 —	—	5875544 04	5875544 04

driftsregnskaber 1. april 1963—31. marts 1964.

selskabets egne virksomheder.

Konto litra	Specif. bilag nr.	Netto- budget	Brutto-regnskab		Netto- regnskab	
			Debet	Kredit		
		Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	
II. Udgiftskonti:						
i.	Administrationsudgifter	9	218650 —	230424 79	375 —	230049 79
k.	Tidsskriftet	10	98900 —	184183 30	84225 75	99957 55
m.	Forsøg	12	50000 —	47648 —	3438 25	44209 75
	Overskud		467455 —	432047 03	—	432047 03
			835005 —	894303 12	88039 —	806264 12

selskabets statsvirksomheder.

a.	Hovedkontoret	14	266000 —	514552 76	168293 96	346258 80
f.	Afdelingen for undersøgelser og forsøg	19	61000 —	127966 90	69676 01	58290 89
			327000 —	642519 66	237969 97	404549 69

til Hedeselskabets virksomhed.

a.	Lønninger og pensioner	21	5875000 —	5893725 66	18181 62	5875544 04
			5875000 —	5893725 66	18181 62	5875544 04

Det danske Hedeselskabs

Konto litra	Kontoens tekst	Specif. bilag nr.	1. april	Iflg. formueregnskabet		31. marts
			1963	Tilgang	Afgang	1964
			Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
	I. Aktiver:					
a.	Faste ejendomme	22-25	5654690 66	242712 15	89649 67	5807753 14
b.	Driftens materiel og inven- tar	23-26	1596090 92	720446 14	719143 55	1597393 51
c.	Driftens besætninger, lagre og lign.	24-27	2029647 01	231470 98		2261117 99
d.	Legaters aktiver	28	1793978 18	14372 34		1808350 52
e.	Forsørgelseskassens aktiver	29	4095938 93	187512 22		4283451 15
f.	Fondsbeholdning	30	1189417 66	31052 45		1220470 11
g.	Debitorer, indtægtsrestan- cer, deposita	31	4640780 60	766160 35		5406940 95
h.	Debitorer vedr. statsvirk- somhederne	32	2962104 46		93542 98	2868561 48
i.	Udgifter vedr. næste regn- skabsår		364571 68	393265 03	364571 68	393265 03
k.	Beholdning af »Hedens op- dyrkning i Danmark« . .		5069 18	2581 65	2808 50	4842 33
l.	Kasse-, bank- og girobe- holdninger		671591 39		781516 71	—
m.	Mellemværende med legater	34	7880 42	16864 75		24745 17
n.	Tilskud til læplantning		621845 85			621845 85
			25633606 94	2606438 06	2051233 09	26298737 23

Hedeselskabets kasse- og regnskabsudvalg:

J. E. Foged.

A. Chr. Andersen.

Bestyrelsen for Det danske Hedeselskab.

P. b. v.

A. Olufsen.

Formand.

status pr. 31. marts 1964.

Konto litra	Kontoens tekst	Specif. bilag nr.	1. april 1963		Ifg. formueregnskabet		31. marts 1964			
			Kr.	Ø.	Afgang	Tilgang	Kr.	Ø.		
	II. Passiver:									
a.	Prioritetsgæld i ejendomme	25	248342	28	8003	58	47910	61	288249	31
b.	Kreditorer, udgiftsrestan- cer, deposita	33	2351341	14	417080	17			1934260	97
c.	Mellemværende med le- gater	34	—						—	
n.	do. med forsørgelseskassen		77171	70	74772	44			2399	26
d.	Legaters kapitaler	35	1793978	18			14372	34	1808350	52
e.	Hedeselskabets forsørgel- seskasse	29	4095938	93			187512	22	4283451	15
f.	Hedeselskabets jubilæums- fond		784532	26	24486	79	147025	46	907070	93
g.	Indtægter vedr. næste regn- skabsår		16491	06	16491	06	1044	96	1044	96
h.	Landbrugsministeriets lø- bende regning		3010782	74			310805	27	3321588	01
i.	Driftsregnskab for egne virksomheder	36	1585917	27	130000	—	432047	03	1887964	30
k.	Driftsregnskab for Hede- selskabets statsvirksomh.	37	1158835	56	17420	18			1141415	38
l.	Hedeselskabets driftsfonde		8290786	21			102741	30	8393527	51
m.	Hedeselskabets reservefond		2219489	61					2219489	61
n.	Kasse-, bank- og girobeh. . .								109925	32
			25633606	94	688254	22	1243459	19	26298737	23

Viborg, den 8. juni 1964.

Fr. Heick,
direktør.

B. Dalberg-Larsen,
kontorchef.

Ernst Jensen,
hovedbogholder.

Foranstående regnskab er revideret i overensstemmelse med instruks af 14. april 1954.

Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse-, bank- og girobeholdninger konstateret.

Viborg, den 8. juni 1964.

København, den 10. juni 1964.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

Gudrun Povlsen,
kontorchef.

I få ord — ★

★ ★

På Skovbrugsmuseet i Hørsholm er i sommer arrangeret en særudstilling i tilknytning til Dansk Skovbrugs 200-års jubilæum. Jubilæet er samtidig markeret ved et fornemt bog- og kortværk „Nordsjællands skove gennem 200 år“ udarbejdet af *E. Laumann Jørgensen* og *P. Chr. Nielsen*, der naturligvis særlig beskæftiger sig med den Gram-Langenske forstordning, der gennemførtes efter at Frederik d. V. den 23. juni 1764 havde underskrevet det reskript, der banede vejen for „en ny indretning“ i de danske skove. Bogen vil senere blive udførligt omtalt her i tidsskriftet.

★

A/S Tolne Skov har i Skovens mindelund plantet en eg og rejst en mindesten for selskabets mangeårige formand, afdøde proprietær *Aage Holm*, Eskjær.

På den i juni afholdte generalforsamling oplyste formanden, proprietær *Palle Olesen*, Korsholt, at skoven efter de sidste udvidelser nu ialt omfattede 594 ha. I fjor var der hugget ialt 1100 m³ træ. Savværket havde haft et godt år, medens planteskolens afsætning var gået en del tilbage, men dette syntes at rettes op igen i år. Frugtplantagen havde givet 4.500 kr. i overskud. Driftsregnskabet balancerede med 495.000 kr. Skov og planteskole udviste et overskud på 55.000 kr. Status balancerede med 622.000 kr.

★

„Thisted Amts Tid.“ fortæller i en artikel om *Hundborg mose*, hvis kultivering nu i alt væsentligt er fuldendt, at arbejdet her har givet store resultater. Oprindelig var der 1100 parceller i den gamle tørvemose fordelt på 275 lodsejere. De 475 tdr. bygsædeland er nu udskiftet, så der nu er 75 lodsejere. I fjor opgjorde en af lodsejerne, at han havde avlet 100 tdr. korn på 7 tdr. bygsædeland. Som bekendt er en tdr. bygsædeland i Thy kun 10.000 kvadratalen!

★

I *Hundsbæk Plantage* udbetales der i år 10 pct. i udbytte. Plantagen kan til næste år fejre 75-års jubilæum. Status balancerede med 173.000 kr.

★

På *A/S Hovborg Plantages* generalforsamling oplyste skovrider *Bech*, at der i de sidste 4 år gennemsnitlig er faldet 232 mm regn over normalen, hvilket har haft stor betydning for tilvæksten i plantagen. I 1963 skovedes 1700 m³ træ, hvoraf 1650 m³ var gavntræ. Der havde ingen vanskeligheder været for afsætningen og gennemsnitlig var der opnået 92 kr. pr. m³. Driftsregnskabet udviste et overskud på 35.600 kr. Det vedtoges som tidligere nævnt at udbetale 14 pct. i udbytte.

★

A/S Løbners Plantage ved Holsted udbetaler 10 pct. udbytte for 1963. Driftsoverskudet har været 13.500 kr, Status balancerer med 375.000 kr.

★

Tag

KVICTA

- et godt middel

mod

KVIK

Straks efter høst fjernes halmen (må afbrændes), jorden skrælpøjes eller træses, hvorefter der spøjtes med 20-30 kg KVICTA i 300 ltr. vand pr. ha.

Kemikaliepris ca. kr. 150,- pr. ha.

KVICTA, anvendt senest 1. oktober, giver for en rimelig pris en god bekæmpelse af kvik i næste års kornafgrøde, større udbytte og mindre besværlig høst. - Det betaler sig at bruge

KVICTA mod kvik.

AKTIESELSKABET

AGRO-KEMI

VANDINGSANLÆG

Ønsker De?

- Gennemført kvalitet
- Lette og stærke rør
- De hurtige og robuste koblinger
- Sprinklere der vander jævnt
- Sagkyndig og reel projektering
- Anlæg, hvortil reservedele hurtigt kan skaffes,
- fordi det er dansk arbejde —

henvend Dem
om brochure
og tilbud

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj pr. Fredericia tlf. (059) 51111 Erritsø 211

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr 9

Drænrør
Mursten
Teglblokke
Tentordæk

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62 og
Fiskerihavnen

MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKESFORSIKRING

Gensidigt selskab • Oprettet 1898

Henvendelse til kredsens tillidsmand eller til hovedkontoret:
Vester Farimagsgade 19, København V - Telf. Minerva 350

Herning Hede- & Diskontobank

10,30—12,30, 14,30—17,00
Telefon (071 1) 5 - 273 - 720

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby Telf. 2 10 55 (kalden 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Renseanlægget • Ringtanken (Dansk patent nr. 59820)

J. C. Halvorsen & Sønner

Kroghsgades Cementstøberi
Kontor: Nordborggade 57,
Aarhus telefon 45999
Fabrik: Lystrupvej 60, Risskov
telefon 7 73 19

100 % SIKRET
MOD
ØKONOMISK
TAB VED
HAGL

Tal med nærmeste
distriktsforstander
eller hovedkontoret

Haglskadeforsikring er en billig betryggelse - og bør tegnes i de jyske landmænds eget selskab, hvor medlemmerne gennem re-assurance er sikret mod større forhøjelser af årsbidraget, selv når katastrofalt store tab indtræffer.

Haglskadeforsikringsforeningen for Jylland G/S

Sct. Clemens Torv 9 - AARHUS - Telefon 2 12 84

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon (0761) 1400 (4 lin.)
Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15
Lørdag: Kl. 9—12

Aftenekspedition:

Fredag Kl. 18,30—20

Filialer:

Karup
Flyvestationen Karup
Mammen
Løgstrup

CLOC

*RADIO * FJERNSYN*

Forstærkeranlæg

Stereofonianlæg

Båndoptagere

HANDELSAKTIESELSKABET
BANG & OLUFSEN

Struer - København - Odense

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med flintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød») omkring stødfugerne. Spørg Hedeselskabet.

Omhyggeligt behandlede skovplanter

Danplanex i værdifulde provenienser
Planteskoler A/S · Rødékro · Tlf. (046) 62933*

Elementbroer - Jernbetonspunsplanker

Specielle emner efter opgave Alt i betonvarer efter D. S. 400
Ringkøbing Cementvarefabrik · Tlf. 601 · 602 N. Skytte
Videbæk Cementvarefabrik · Tlf. 214

Rødkjærbro Cementvarefabrik v. J. T. Birk

Telefon Rødkjærbro 14 FORLANG TILBUD Fører kun $\triangle$ mærkede varer
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres på lager.

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

ved C. M. Christiansen, Århus. Fabrikation af jordbrugskalk og foderkridtmel
Telefon: Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Kjellerup Betonvarefabrik ved J. T. Birk

Telefon Kjellerup 45 · Efter kl. 17: Telefon Rødkjærbro 14
Fører kun $\triangle$ mærkede varer
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres. Forlang tilbud

Aktieselskabet
L. HAMMERICH & CO.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 · Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Århus

Kaas Briketter

Hovedforhandler:
**NORDJYLLANDS
KULKOMPAGNI**
Nørresundby
Telefon (081) 2 20 44
Fabrik: Kaas Kaas Tlf. Nr. 11

ALT I CEMENT VARER

Vi kan levere rør i alle gængse størrelser efter tegninger, normer. Hurtig levering - reel betjening.

**TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI**
Telefon 21

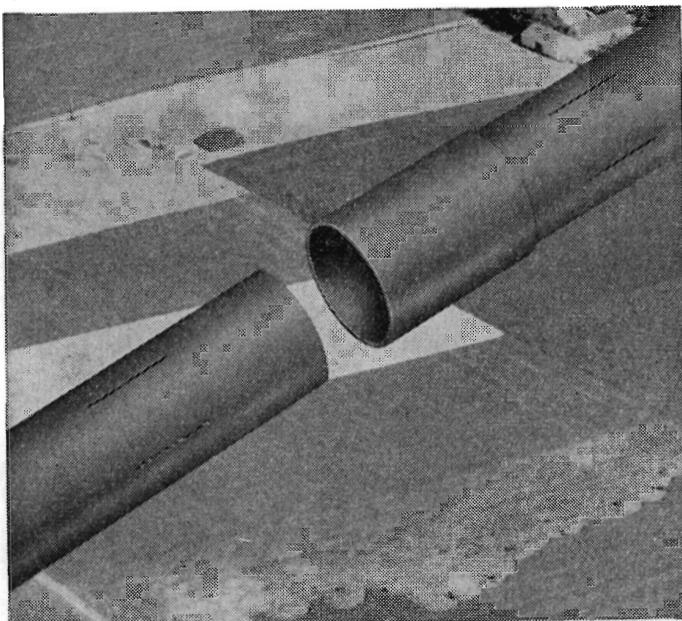
BETONKLINKER
til
**HULMURS- OG
STALDISOLERING**

★
**A/S FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12**

AARHUUS PRIVATBANK Stiftet 1871 ÅRHUS KØBENHAVN

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor Ølgod · Telf. 58 og 458

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

FORLANG BROCHURE MED ALLE OPLYSNINGER FRA
 OS — ELLER DERES SÆDVANLIGE LEVERANDØR

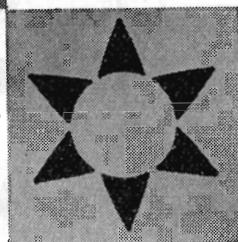
STJERNE PLAST DRÆNRØR

Samling ved indstikning — nem nedlægning — lette
 og bøjelige — 6 meter lange

A/S **DANSK RØRINDUSTRI**

Fredericia - Telf. (059) 2 32 66

Lagde De mærke til forsiden?

Den almindelige Brandforsikring

for Landbygninger, opretter ved kongelig Anordning

af 1792

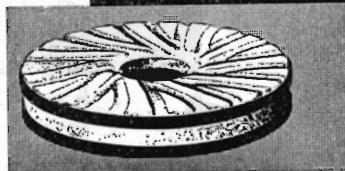
Brandforsikrer Bygninger
 — færdige og under Opførelse —
 med fast Inventar

HOVEDKONTOR:

STORMGADE 10 - KØBENHAVN K.

C.: 1100

engsko kvoernsten

STRØMMEN RANDERS TLF. (064) 2 99 99

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

Telf Herning (0711) 3733 (fl. lin.)

Kontortid:

Mandag-Torsdag 10-12,30 og 14-17

Fredag tillige 18,30-19,30

Lørdag 10-12,30

Kloakrør — Landbrugsrør
 Monierrør — Spidsbundsør
 Mærket Δ 33, leveres overalt

Hovedkontor tlf. Ringsted 468
 Fabrik: Hedehusene, telf. 18
 — Birkerød — 468

Ringsted Cementvarefabrik og Tømmerhandel A/S

AKI
STØDOLIE

til bekæmpelse af
rodfordærversvamp
(FOMES ANNOSUS)

- ★ — **har hurtig virkning**
på grund af sit store indhold af fenoler.
- ★ — **forhindrer ikke stubbens normale forrådnelse**
idet den konserverende virkning ophører i løbet af 3 til 6 måneder
- ★ — **er tilsat rødt farvestof**
hvorved inspektion af de behandlede områder lettes.

AKTIESELSKABET FOR KEMISK INDUSTRI

BYGEMATERIALEAFDELING

AALBORG
Telf. (081) 3 4177

AMALIEGADE 15 - KØBENHAVN K
(01) Central 6388

VEJLE
Telf. (042) 1, 12.86 - 2567